

ประเพณี ๑๒ เดือน

เดือน ๑๑

ประเพณีแหกนา

เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน ฤดูกาลทำนาจึงเริ่มขึ้น ก่อนที่จะมีการหว่านไถเพาะปลูก จะมีพิธีแหกนา คือการบอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทาง แม่โพสพ และแม่ธรณี เพื่อขออนุญาตในการเพาะปลูก และความเป็นสิริมงคล ได้ผลผลิตที่ดี ไม่มีสัตว์ แมลงมารบกวน การจะประกอบพิธีแหกนา ต้องตรวจหาฤกษ์ยามดีตามความเชื่อของชาวล้านนา แต่ทั่วไปที่ง่ายก็จะถือเอาวันอาทิตย์หรือวันพฤหัสบดี การเตรียมเครื่องพลีกรรมนั้นประกอบด้วย เครื่องพลีกรรมข้าวทั้งสี่ เครื่องพลีกรรมแม่โพสพ และเครื่องพลีกรรมแม่ธรณี หลังจากเตรียมเครื่องพลีกรรมพร้อมแล้ว จุดธูป เทียนบูชาประกอบพิธีโดยจะกล่าวสวดข้าวทั้งสี่ก่อน แล้วจึงกล่าวคำสวดแม่โพสพและแม่ธรณีตามลำดับจนเสร็จพิธี จากนั้นก็เริ่มไถ

การเริ่มไถนั้น นอกจากวันดี แล้วชาวนาจะคำนึงถึงพญานาคให้น้ำในวันปีใหม่สงกรานต์ด้วยว่า ปีนี้พญานาคหันหัวไปทางทิศไหน การแรกไถก็จะเริ่มจากทิศหัวนาไปยังทิศหางนา ไม่ย้อนทาง อันจะเป็นการทวนเกล็ดนาค และไม่ไถในทิศตามขวางของลำตัวนาค เพราะถือว่าเป็นการดำนทานฤทธิพญานาคผู้ดูแล ส่งผลต่อความเป็นไปในการไถนา เช่น ไถหัก ควายตื่นกลัว คนไถได้รับอันตราย รวมไปถึงข้าวกล้าและผลผลิตในนาเสียหายได้

